

Άγιος Μάξιμος Ομολογητής: Σύναξη ερευνητών και θεολόγων στο Βατοπαίδι

/ [Αγιορείτικα](#)

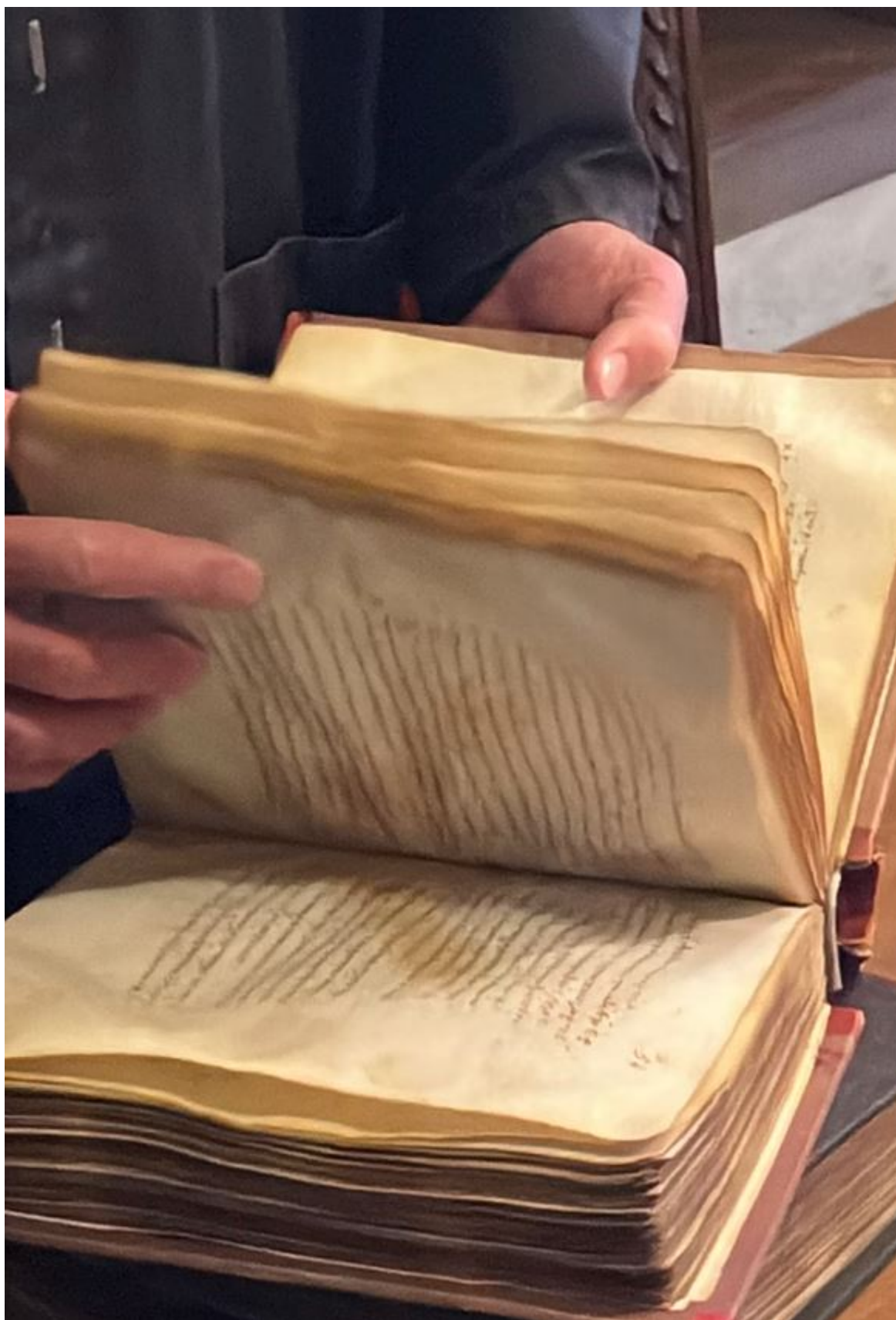

- **Γράφει ο Παναγιώτης Παύλος**

Το Άγιον Όρος και την Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου επισκέφθηκε η Ομάδα Σπουδής του Αγίου Μαξίμου Ομολογητού.

Στο περιβάλλον αβραμιαίας φιλοξενίας των πατέρων της Ιεράς Μονής και με την ευλογία του Καθηγουμένου Αρχιμανδρίτου Εφραίμ, καθηγητές Πανεπιστημίου, θεολόγοι, φιλόσοφοι και ειδικοί ερευνητές της Πατερικής σκέψης προερχόμενοι από διάφορες χώρες, συνήλθαν με σκοπό τη μελέτη της Μυσταγωγίας, κορυφαίου έργου του μεγάλου Πατρός της Εκκλησίας του 6ου και 7ου αιώνα.

Η Ομάδα Σπουδής στον Άγιο Μάξιμο Ομολογητή συστάθηκε πριν από δέκα χρόνια από τον ομότιμο πλέον Νορβηγό καθηγητή Φιλοσοφίας στο Πανεπιστήμιο του Όσλο, Torstein Theodor Tollefsen. Σκοπός της συστάσεώς της είναι η μελέτη και εμβάθυνση στο μοναδικό - τόσο ως προς το θεολογικό και φιλοσοφικό περιεχόμενό του όσο και την καθοριστική επίδρασή του στην πορεία της εκκλησιαστικής παράδοσης και του Ορθόδοξου βιώματος - έργου του Ομολογητού.

Η Μυσταγωγία του Αγίου Μαξίμου συνιστά το απαύγασμα της Μυστικής εμπειρίας της Εκκλησίας και της θαυμαστής θεολογικής και φιλοσοφικής διάνοιας του ίδιου.

Ένα εμβληματικό θεολογικό κείμενο

Συγκεφαλαιώνει με τρόπο απaráμιλλο τη λειτουργική εμπειρία της Εκκλησίας και την αλήθεια περί του Ακτίστου Θεού και της κτίσεως η οποία κινείται προς τη Θέωση. Στο έργο αυτό ο Ομολογητής προσλαμβάνει τη λειτουργική παράδοση της Εκκλησίας, όπως την αποτυπώνει προηγουμένως ο Άγιος Διονύσιος Αρεοπαγίτης, και την αναδεικνύει εμβαθύνοντας στη σχέση κτιστού – Ακτίστου, ανακαινίζοντας παράλληλα τη γνώση του ανθρώπου περί Θεού και κόσμου ως αλήθεια όχι διανοητικά προσπελάσιμη αλλά οντολογικά μετεχόμενη.

Πρόκειται για κείμενο εξαιρετικής ομορφιάς και συνάμα υψηλού βαθμού δυσκολίας, ιδίως αν κανείς επιχειρήσει να το κατανοήσει μόνο με όρους θύραθεν σοφίας και με απλή εφαρμογή διανοητικών εργαλείων της ελληνικής φιλοσοφικής παραδόσεως που προηγήθηκε των Πατέρων της Εκκλησίας.

Μολονότι μεγάλης φιλοσοφικής αξίας, η Μυσταγωγία είναι έργο κατεξοχήν Χριστολογικό και Τριαδολογικό, και η προσέγγισή της προϋποθέτει την οντολογική και προσωπικά υπαρξιακή μετοχή κατά το δυνατόν στην Αλήθεια της Θείας

Οικονομίας, όπως ακριβώς η γνώση του Θεού προϋποθέτει και συνεπάγεται την προσωπική σχέση του ανθρώπου με τον Θεό στο Πρόσωπο του Χριστού, ο οποίος είναι η Αρχή και το Τέλος των κτιστών όντων και του κτιστού κόσμου.

Μελετώντας κανείς τη Μυσταγωγία αντιλαμβάνεται την ουσιώδη διαφορά των πνευματικών παραδόσεων Δύσης και Ανατολής. Αφενός, δηλαδή, της προσπάθειας του ανθρωπίνου πνεύματος να φθάσει σε αντικειμενοποιητική και αντικειμενοποιημένη γνώση του Θεού ως αποτέλεσμα επίπονης διανοητικής άσκησης και εντέλει κατάκτησης του Θεού ως αντικειμένου. Και αφετέρου, του αγώνα να καταστείλει ο άνθρωπος εντός του την υποκειμενικότητα και να καταφάσκει ασκητικά ότι τα Θεία μανθάνονται δια του πάθους και γνωρίζονται δια της μεθέξως, όπως λέει ο Αρεοπαγίτης.

Δηλαδή, δια της δεκτικότητας του ανθρώπου να λάβει εκουσίως εντός του «τὸν τρισοφεγγῆ Ἕνα, οὗ ἔστι χρεία», όχι ως ουσία, αλλά ως Πρόσωπο, το οποίο κατέχει κεντρική θέση στην Ορθόδοξη υπαρξιακή φιλοσοφία του Αγίου Μαξίμου.

Εξάλλου, η διαφορά της γνώσης πραγμάτων ως αντικειμένων από τη γνώση προσώπων, ως βάση του Ορθόδοξου υπαρξισμού, έχει αναλυτικά επισημανθεί από

μεγάλους Έλληνες στοχαστές, όπως ο Χρήστος Γιανναράς και ο Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας.

Υπό τη σκέπη του Αγίου Όρους

Υπ' αυτήν την έννοια, δε θα μπορούσε να υπάρξει τόπος καταλληλότερος για τη σπουδή ενός τόσο σημαντικού έργου, από το Άγιον Όρος και την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου. Είναι στο Περιβόλι της Παναγίας όπου γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η καθημερινή ζωή του ανθρώπου, είτε είναι μοναχός είτε λαϊκός, αν πρόκειται να αληθεύει μετέχοντας του Κοινού Λόγου και να μην ιδιωτεύει ψευδόμενος, όπως λέει ο Ηράκλειτος, θα πρέπει να περιστρέφεται γύρω από τη Θεία Λειτουργία και να αποτελεί προέκτασή της, ακριβώς όπως δείχνει ο Άγιος Μάξιμος στη Μυσταγωγία.

Διότι, είτε το γνωρίζει είτε το αγνοεί ο άνθρωπος, τα πάντα λειτουργούν και λειτουργούνται, προσφέρονται στον άνθρωπο και αναφέρονται στον Θεό ως Θεία Ευχαριστία. Και έτσι ανακαινίζονται, αποκτούν την αληθινή ταυτότητά τους και ζωοποιούνται σωζόμενα από τη φθορά και τον θάνατο, ως αντίδωρο Δώρου

υπέρλογου και υπερκόσμιου.

Στη διάρκεια επτά συνεδριών στην υπέροχη αίθουσα συνεδριάσεων που παραχώρησε στην Ομάδα Σπουδής η Ιερά Μονή Βατοπαιδίου, οι συμμετέχοντες μελέτησαν τη Μυσταγωγία μέσα από τις διαθέσιμες αγγλικές μεταφράσεις και το πρωτότυπο, συζητώντας ευρεία θεματολογία και σύνθετα ζητήματα που εγείρονται από το κείμενο.

Παράλληλα, είχαν την εξαιρετική ευκαιρία να μετέχουν στις ακολουθίες του ημερήσιου λειτουργικού κύκλου της Ιεράς Μονής, να γνωρίσουν στιγμές της καθημερινής μοναστικής ζωής, και να ξεναγηθούν από τον π. Ματθαίο στο Σκευοφυλάκιο και από τον π. Φίλιππο στη Βιβλιοθήκη όπου φυλάσσονται πολύτιμα χειρόγραφα έργων του Αγίου.

Μια βιωματική αγιορείτικη εμπειρία

Το Σάββατο, χάρη στον π. Γερμανό που αναπλήρωνε τον Ηγούμενο Γέροντα Εφραίμ, ο οποίος απουσίαζε στην Αθήνα για το διεθνές συνέδριο εις μνήμην του Γέροντος Αιμιλιανού Σιμωνοπετρίτου, οι συμμετέχοντες επισκέφθηκαν με όχημα της Μονής τη Σκήτη του Αγίου Ανδρέα στις Καρυές, στην οποία εδράζεται η Αθωνιάδα Εκκλησιαστική Ακαδημία, και όπου βρίσκεται η μεγαλύτερη εκκλησία του Αγίου Όρους.

Ακολούθως, κινήθηκαν προς το Πρωτάτο με τις κατά την παράδοση τοιχογραφίες του Μανουήλ Πανσέληνου, όπου μάλιστα στο νότιο κλίτος εικονίζεται μεταξύ

άλλων ο Άγιος Μάξιμος Ομολογητής. Εν συνεχεία επισκέφθηκαν την Ιερά Μονή Ιβήρων, προσκύνησαν την Παναγία Πορταίτισσα, άκουσαν για το ιστορικό της εικόνας από τον Ιάπωνα μοναχό π. Τιμόθεο, και τους υποδέχθηκαν θερμά οι Ιβηρίτες π. Αντώνιος και π. Γεώργιος, δίδοντάς τους ευλογίες και ξεναγώντας τους στο Σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής.

Ξεχωριστή ήταν η ξενάγηση στη Βιβλιοθήκη των Ιβήρων, όπου φυλάσσονται

περισσότερα από 2.500 χειρόγραφα, από τον διακεκριμένο μοναχό, βιβλιοθηκάριο και ερευνητή χειρογράφων π. Θεολόγο, ο οποίος μεταξύ άλλων τους επέδειξε περγαμινό ειλητάριο του Αυτοκράτορος Ιωάννου Ε΄ Παλαιολόγου.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας, τα μέλη της Ομάδας Σπουδής έγιναν δεκτά στο Συνοδικό της Ιεράς Μονής Βατοπαιδίου από τον μοναχό π. Γερμανό, ο οποίος τους απηύθυνε με θερμή λόγους από την εμπειρία της μοναχικής ζωής αναφερόμενος σε μεγάλους σύγχρονους Αγίους της Εκκλησίας, όπως ο Άγιος Πορφύριος Καυσοκαλυβίτης, ο Άγιος Παΐσιος Αγιορείτης, ο Άγιος Εφραίμ Κατουνακιώτης, και ο Άγιος Ιωσήφ Ησυχαστής.

Εκ μέρους του Καθηγουμένου Αρχιμανδρίτου Εφραίμ εξέφρασε τη χαρά και την ευχαριστία των πατέρων της Μονής για την παρουσία των μελών της Ομάδας στο Βατοπαίδιον, και δώρισε σε όλους ως ευλογία αντίτυπα από τις εξαιρετικές εκδόσεις της Ιεράς Μονής. Εις έκαστος των επισκεπτών απηύθυνε στον π. Γερμανό λόγους ευγνωμοσύνης για την αγάπη των πατέρων και τη θέρμη της μοναδικής φιλοξενίας που τους προσέφεραν, αντιδωρίζοντας μελέτες τους στα έργα του Αγίου Μαξίμου, ενώ συγκινητικά ήταν τα λόγια όσων επισκέπτονταν το Άγιον Όρος για πρώτη φορά.

Στη σύναξη της Ομάδας Σπουδής του Αγίου Μαξίμου στην Ιερά Μονή Βατοπαιδίου συμμετείχαν οι: Torstein Theodor Tollefsen (University of Oslo), Vladimir Cvetković (University of Belgrade), Daniel Peter Heide (University of Belgrade), π. Νικόλαος Λουδοβίκος (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), Sebastian Mateiescu (University of Bern), Σωτήρης Μητραλέξης (University College London), Pascal Mueller-Jourdan (Université Catholique de l'ouest, Angers), Γεώργιος Πάυλος (Δημοκρίτειο

Πανεπιστήμιο Θράκης), Παναγιώτης Παύλος (University of Oslo), Διονύσιος Σκλήρης (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Daniel Watson (Dublin Institute for Advanced Studies).

Ο τρέχων κύκλος συνάξεων της Ομάδας Σπουδής του Αγίου Μαξίμου Ομολογητού υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο μεταδιδακτορικού ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος Horizon που εκπονεί ο Daniel Peter Heide και υλοποιείται στο Πανεπιστήμιο του Βελιγραδίου, υπό την εποπτεία του καθηγητή Vladimir Cvetković.

Πηγή: tovima.gr